

'תן כבוד לעמך תחילה ליראד'.

מעוות תכלת כתיקון חטא המרגלים

ליקוטי תורה שלח.

ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר כו' טובה הארץ מאד מאד אם הפך בנו הוי' והביא אותנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת חלב ודבש. הנה להבין ענין דקדוק לשון הכתוב במה שאמר מאד מאד שני פעמים. וכן ארץ אשר היא זבת כו'. יש להקדים שרש ענין המעשה דמרגלים למעלה במה שלא רצו ליכנס לארץ ישראל וגינו אותה כו'. הנה מבואר בע"ח דשרש המרגלים הוא מבחי' עולם המחשב' הנק' לאה כי הם היו מדור המדבר שנקראו דור דעה ועל כן לא רצו להשפיל א"ע ליכנס לארץ ישראל שהוא מבחי' עולם הדבור הנק' רחל. ולהבין ביאור הדברים הללו בהיות ידוע שעיקר המצוה בכניסת א"י הוא כמ"ש לעשות בארץ כו'. דהיינו לקיים שם התורה והמצוה כי יש כמה מצוות שתלוי' בארץ דוקא כמו בנין בית המקדש ודומיהן כו'.

ואחר כל הנ"ל יובן ג"כ ענין המעשה דמרגלים שלא רצו ליכנס לא"י מפני ששרשם הוא מבחי' לאה עולם המחשבה כו' (כמ"ש בע"ח שער הארת המוחין פ"א) וטענו למה צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מל' דאצילות סוף כל דרגין כו' בכדי לקיים שם התורה ומצות בדבור ובמעשה שע"ז יהיה בחי' גילוי אור א"ס שיבקעו האורות כו' הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התורה ומצות ברוחניות ולא בעשייה גשמיות דהיינו כי גם בעולם המחשבה יש כל פרטים הנמצאים בדבור ובמעשה מאחר שהדבור נמשך מן המחשבה. וא"כ כל מצוה ומצוה שמקיים בדבור או במעשה גשמיות יכול הוא לקיימה ברוחניות בבחינת מחשבה. ועי"ז יהיה ג"כ למעלה בחי' גילוי אור א"ס כו'. וכדוגמא שאמרו באברהם קיים אברהם את כל התורה כולה עד שלא ניתנה וא"א לומר שקיים כל התורה בפועל ממש שהרי יש כמה מצוות שלא היה אפשר לו לקיימם כלל. אלא שקיים אותם ברוחניות שהמשיך כל האורות עליונים הנמשכים ע"י המצוות כו'. וכמו כן היו סבורים המרגלים שיקיימו המצוות ברוחניות דהיינו בבחינת עולם המחשבה כו' ועל כן לא רצו ליכנס לארץ ישראל. אך באמת היו מוטעים שהעיקר הוא לעשותם בארץ דוקא וכמארז"ל כמה תפלות התפלל משה ליכנס לא"י ושאלו וכי לאכול מפירותיה היה צריך אלא לקיים את המצוות התלוים בה והיינו שצריך להמשיך את האורות העליונים שיבקעו את הכלים כו' שאי אפשר לגרום המשכה זו אם לא ע"י מעשה דוקא ולא במחשבה כו'. והטעם הוא משום דסוף מעשה עלה במחשבה תחלה וכמאמר נעוץ תחלתן בסופן וכו' שכל דבר שהוא גבוה ומרומם יותר בעצם יתלבש דוקא בדבר היותר נמוך.

תכלת.

(2) ספר בראשית פרק א

ויאמר אלהים ושרצו המים שרץ נפש חיה ועוף ועופף על הארץ על פני רקיע השמים: (כא) ויברא אלהים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה הממשות אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף פנה למינהו וברא אלהים פי טוב: (כב) ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים במים והעוף ירכב בארץ: (כג) ויהי ערב ויהי בקר יום שמישי:

רש"י על בראשית פרק א פסוק כא

התנינם - דגים גדולים שבים ובדברי אגדה (פרק הספינה) הוא לויתן ובן זוגו שבראם זכר ונקבה והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא שאם יפרו וירבו לא יתקיים העולם בפניהם. התנינם כתיב:

לויתן כחול (שם מדעי: *Balaenoptera musculus*; מכונה גם: **לווייתן ענק** או **לווייתן כחול ענק**) הוא מין של לווייתן מזיפות המשתייך למשפחת לווייתני הענק. הלווייתן הכחול הוא בעל החיים הידוע הכבד ביותר שהתקיים אי פעם על פני כדור הארץ:^[2] אורכו מגיע עד 34 מטרים ומשקלו יכול לעלות על 170 טון. הוא ניזון בעיקר מקריל.

(142) תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מג/ב

תניא היה ר' מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא תניא היה רבי מאיר אומר גדול עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא

תנו רבנן חלזון זהו גופו דומה לים וברייתו דומה לדג ועולה אחד לשבעים שנה ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים

פרופ' אוטו אלסנר, ממכללת שנקר ברמת גן, אף הציע^[17] כמה דרכים לקבלת גוון כחול טהור מן הנוזל המתמצה מן הבלוטה התת-זימית של חלזונות אלו - דבר שגילה בניסויו בחלזונות, שסופקו על ידי המרכז ללימודי ים באוניברסיטת חיפה. אחת מהן היא חשיפת תמיסת הצבע לאור השמש במהלך הצביעה. חוסר ידיעה של אפשרות זו גרמה לפני כן למבוכה אצל כמה חוקרים בזיהוי חילזון הארגמן כמקור להפקת התכלת ולוויכוח על מהות גוון התכלת (האם הוא כחול טהור כמקובל בידי המסורת או סגול).

(25) שפת אמת ספר במדבר - פרשת שלח - שנת [תר"ס]

עוד בענין לבן ותכלת דכ' ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה דרשו חז"ל למי שהוא אוהב מפיו דעת ותבונה. ולבן רומז לל"ב נתיבות חכמה והוא התפשטות החכמה לל"ב נתיבות. ותכלת הוא התדבקות בעצם החכמה. וכמ"ש במ"א כי לבן תיקון הגוף להיות כלי לקבל הנשמה. ותכלת הארת הנשמה. פתיל תכלת דביקות הגוף בנשמה כי ל"ב נתיבות מתפשטין בכל הבריאה גם בגוף האדם. אבל הנשמה יש לה דביקות בעצם החכמה. וכתוב וזכרתם כו' אח"כ למען תזכרו. פ' תזכרו התעוררות שבא משמים שע"י עבודת האדם ומשתוקק לזכור מצות ה' זוכה שיזכרנו הקב"ה מלמעלה. והיא כענין שאמרו אם תשמע בישן תשמע בחדש. דאין כל חדש תחת השמש והיגיעה בגוף לזכור מה שניתן לו כבר ועי"ז זוכה שתאיר בו הנשמה שהיא מלמעלה מן השמש התחדשות תמיד וז"ש אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים שיחול אלקותי עלינו תמיד. להיות לשון הוה. וזה למען תזכרו: